

Mus jungia idėjos bendrystė

Laima Zavistauskas

Rašyti apie „Rasos“ lituanistinę mokyklą – nedidelę, bet aiškiai savo vietą Čikagos lietuvių bendruomenėje turinčią salelę paskatino susiklosčiusios aplinkybės. Kadangi, kaip mama, kartu su sūnum Simu „atlankiau“ ją beveik dešimt metų, lietuviški šeštadieniai ilgam tapo mūsų šeimos gyvenimo dalimi. Ir kai šį pavasarį sūnus mokyklą baigė, supratau, kad ir mums pasibaigė kažkoks etapas. Tuomet kilo idėja pašnekinti mokytojus, tėvus ir vaikus, kad išgirstume apie jų mokyklinės patirtis ir galbūt geriau suvoktume ir įprasmintume lietuviybės svarbą mūsų gyvenime.

Mokytoja Kristina Petty su sūnum

Kadangi „Rasa“ yra gerokai nutolusi į Čikagos pietvakarius, dauguma, ypač toliau gyvenančių, lietuvių, apie ją gal net nežino. Tuo tarpu čia besimokantys, dirbantys ir savo vaikus į mokyklą vedantys, tikiuosi, patvirtins: ši vieta turi savo charizmą.

Štai, pavyzdžiui, neseniai iš Lietuvos atvykusi ilgametę patirtį turinti muzikos mokytoja Virginija teigė, jog yra gavusi ne vieną pasiūlymą dirbti kitose lituanistinėse mokyklose, tačiau pasiliko būtent čia. Mokytoja Kristina dėl keturių mokytojavimo valandų kiekvieną šestadienį nuvažiuoja daugiau nei 100 mylių. Mokytoja Ligita, užklausta, ką kas kartą nešiojasi didelėse dėžėse, atsakė, jog tai priemonės dailės pamokoms: pieštukai, dažai, popierius, klėjai. Kadangi mokyklos patalpos nuomojamos, vietos šioms priemonėms laikyti nėra, todėl ir tenka viską vežtis į namus. Kai kalbėjau su Ligita, jos balse negirdėjau nei priekaištų, nei nuoskaudos. Ji tiesiog konstatavo faktą ir nusišypsojusi nuėjo toliau. Panašių istorijų būtų galima pasakoti ir daugiau, bet jų esmė panaši: šie žmonės, daugiau nei 30 šestadienių į metus važiuojantys į mokyklą, besiruošiantys pamokoms, atiduodantys savo laiką ir energiją mokyklai ir vaikams, daro tai savo pasirinkimu. Ir, manau, ne tik iš pareigos. Juos turi vesti kažkokia stipresne jega, vidinė motyvacija, kitaip entuziazmas netrukėtų išsisemti. Buvo smalsu sužinoti, kas lemia pasirinkimą lankyti mokyklą, vesti į ją savo vaikus ir dirbti lietuviškoje mokykloje. Ieškodama atsakymo, pakalbinau mokinius, tėvus ir mokytojus.

Vaikai

Penktokas Joris Jankauskas, šeštokė Paula Čapskaja ir septintokė Guoda Norkūnaitė.

Vaikai, kiekvieną šestadienį, kai kiti mokiniai ramiai sau ilsisi, jūs keliaujate į lietuvišką mokyklą. Kodėl, kuo ji jums ypatinga?

Joris: Nes čia kitaip nei angliškoj mokykloj. Ten viskas tik „hurray!“ („valio!“), visi skuba, bėga. O čia aš ramiai su savo gerais draugais galiu bendrauti. Ir čia mokomės lietuviškų dainų ir skaityt ir rašyt lietuviškai.

Paula: Man patinka, kad mokykla maža, visi vieni kitus pažįsta, todėl čia jaučiau. Kartais gali atrodyti, kad čia neįdomu, nuobodu, bet aš mačiau, kaip didelės mergaitės pabaigdamos mokyklą verkė, tai tada pagalvojau, „aha, reiškia, joms čia buvo gerai“. Dar man smagu, kad vaikų tėvai gali būti mokytojais arba budėti mokykloj, ir aš eidama pro šalį galiu savo mamai pasakyti *labas*, nes ji čia dirba. Ir dar čia yra daugiau pertraukų ir trumpesnės pamokos, tai mes mažiau pavargstam. Taip pat man patinka, kad per Kalėdas, kai mes duodam dovanas mokytojams, mes ir patys jų gaunam, o angliškoj mokykloj tik duodam mokytojams.

Guoda: Didelėj mokykloj, kur tūkstančiai žmonių, gali jausti, kad jei iš tavęs juokiasi, tu ten vis tiek vienišas. O čia galime būti artimos draugės su kitom mergaitėm ir čia nėra blogų žmonių, kurie tave atstumtų.

Vidury stovi Guoda Norkūnaitė ir Paula Čapskaja

Kodėl lietuviui, gyvenančiam Amerikoje, svarbu mokėti gimtąją kalbą?

Joris: Man atrodo, kad graikai taip ir prarado savo kalbą (Joris turi galvoj senovės graikų kalbą – aut. past.). Tai jei mes nekalbėsime, mums atsitiks tas pats ir mes prarasime lietuvių kalbą.

Paula: Jei mes laimėjome Žalgirio ir kitus mūšius, tai ir dėl kalbos neturime pasiduoti.

Guoda: Man būtų keista, jei kalbantis su tėvais jie man saktų lietuviškai, o aš atsakyčiau angliškai. Ir šiaip, jei Lietuva tavo gimtinė, turi mokėti lietuviškai.

Antras is kairės Joris Jankauskas, kiti – Ema Milvydas, Nicole Mendez, Kristupas Kupšys, Lukas Balzekas

Su kokiais sunkumais susiduriate mokykloje? Ir ką reikėtų keisti?

Guoda: Man nelabai patinka, kad mano mama ir mokytoja dabar padarė naujas taisykles klasėj. Dabar visai negalim kalbėt kitaip, tik lietuviškai. Ir reikia visą laiką būt pasiruošusiam pamokai, o kartais mes negalim to padaryt. Kartais mes siaubingai pažeidinėjam tas taisykles.

Joris: Ir negerai, kad negalim per pertraukas eiti į parkelį! (Šalia mokyklos esanti poilsio ir žaidimų aikštelė – aut. past.). Dar būna sunku, kai mano gramatika bloga. Ir skaitymas man nelabai įdomus, nes negaliu visko suprasti.

Guoda: Skaitymas yra tikrai sunkus. Pavyzdžiui, pasakai žodį, bet yra visokių taisyklių ir paaiškėja, kad reikėjo jį sakyti kitaip. Ir tas nosines vis pamirštu pažymėt. Dar as norėčiau, kad mes galėtume valgyti tai, ką mokytojai gauna, nes jų skanesnis maistas! (Budintys tėvai kartais atneša mokytojams užkandžių, kad šie galėtų pasivaišinti pertraukų metu – aut. past.)

Paula: Bet gerai, kad mes galim pasidalinti savo pietumis su kitais vaikais, nes čia

nėra taisyklių dėl visokių alergijų, kaip angliškaj mokykloj.

Mokytojai ir tėvai

Kristina Petty (antros klasės mokytoja), Kristina Šeimytė (7 m. Jokūbo ir 5 m. Martyno mama), Virginija Lazarovienė (muzikos mokytoja), Živilė Žukevičiūtė (penktos ir šeštos klasės mokytoja), Šarūnė Braziulienė (direktorės pavaduotoja, mokytoja), Jūratė Stadalninkas (mokyklos direktorė, mokytoja).

Iš kairės į dešinę stovi: Živilė Žukevičiūtė, Lina Čapskaja, Kristina Petty, Ligita Budintas; sėdi: Šarūnė Braziulienė, Virginija Lazarovienė, Jūratė Stadalninkas

Kokie keliai jus atvedė į „Rasos“ mokyklą?

Šarūnė. Atsimenu, dar gyvendama Lietuvoje, per buvusios klasės susitikimą pareiškiau, kad išvažiavusi į Ameriką būtinai ten mokysiu vaikus lietuviškai. Tada teturėjau galvoje savo vaikus, o likimas sudėliojo taip, kad su Jūrate įkūrėme šią mokyklą ir dabar jau trylikti metai čia dirbu ir mokau ir savo, ir kitų vaikus.

Kristina P. Mūsų šeima yra dvikalbė, kadangi vyras, nors ir lietuvių kilmės, kalba tik angliškai. Aš pati, nuo mažens su vaikais kalbėjusi tik lietuviškai, greit supratau, kad anglų kalba vis tiek greit paims viršų. Todėl mums šeimoje buvo savaime suprantama, kad, vaikams paaugus, jie būtinai eis į lietuvišką mokyklą. Mes matėme, kad nuvažiavus į Lietuvą jų kalba sparčiai pagerėja, bet to buvo negana. Taip atsidūrėm čia. Mes kiekvieną šeštadienį važiuojame iš Rokfordo (Rockford) į Neipervilį (Naperville) apie 80 mylių į vieną pusę, bet neturime kito pasirinkimo. Rokforde nėra lietuviškos mokyklos, o važiuoti kitur būtų dar toliau.

Kristina Š. Man rodos, kad aš kaip mama nebūčiau padarius savo darbo, jei mano vaikai nesimokytų lietuvių mokykloje. Nors jie gimė čia, mes vis tiek jiems diegiam, kad jie yra lietuviai. Ir nors mokytis nelengva, su vyru laikomės nuomonės, kad dviejų kalbų mokėjimas vaiko gyvenime yra dovana. Be to, esu prisiskaičius knygoje, kad dvikalbystė stimuliuoja smegenų vystymąsi!

Virginija. Lietuvoj 34 metus išdirbau švietimo sistemoj ir važiuodama į Ameriką galvojau, kad man jau tikrai gana – į mokyklą niekad negrišiu. Bet po metų jau vėl mokiau vaikus muzikos. Man labai smagu girdėti, ypač čia, Amerikoje, kai vaikai dainuoja lietuviškai. O šią mokyklą pasirinkau dėl kolektyvo. Čia jaučiuosi patogiai, lyg savo namų virtuvėj, nes nėra tokio dalyko kaip vienas aukštesnis, o kitas žemesnis. Kiekviena turim savo darbus ir kartu juos atliekam. Aišku, į mokyklą veda ne tik noras, bet ir pareigos jausmas.

Živilė: Aš esu ir mama, ir mokytoja, ir mane, kaip ir kitas turbūt, patraukė tas pats dalykas – mokykla maža, mes vieni kitus gerai pažįstam ir čia nėra išskirtinių lygių, kas direktorė, o kas ne, čia kiekviena esam atsakinga už tai, ką darom, todėl viskas daug paprasčiau, todėl ir jaučiamės saugiau.

Jūratė: Idėja įkurti lietuvišką mokyklą mudviem su Šarūne kilo labai paprastai – supant savo vaikus ant supynių. Tada jie dar buvo maži ir mes susitikdavom vaikų žaidimo aikštelėj, kad jie kartu pažaištų. Vieną iš tokių kartų pradėjome kalbėti

apie bendrą problemą: vaikams laikas į lietuvišką mokyklą, bet jų nepriima, nes Maironio mokykla Lemonte perpildyta. Pradėjom dalintis idėjomis, galvoti, kaip pačioms įkurti savo mokyklėlę. Šalia mano namų gyveno amerikiečių bažnyčios pastorius. Nusprendėm, kad aš su juo pasišnekėsiu, ir, jei sutiktų, išsinuomosim jų patalpas. Pirmas žingsnis pasisekė, mus priglaudė St. Timothy liuteronų bažnyčia Neipervilyje. Taip pamažu pradėjom irtis į priekį ir su laiku atsirado „Rasos“ lituanistinė mokykla.

Beje, kodėl pavadinate ją „Rasa“ ?

Šarūnė: „Rasos“ pavadinimas nėra susijęs su žodžiu *rasa*, vandens lašeliu. Tai kilo iš linksmos, žaismingos Rasos šventės (anksčiau dar vadintos Kupolėmis, dabar Joninėmis – aut. past.), kadangi mokykloje norėjome mokytį ne tik lietuvių kalbos ir kultūros. Buvo ne mažiau svarbu, kad vaikai čia gerai jaustųsi, kad eitų į mokyklą su noru, kaip kad senovėje žmonės su džiaugsmu eidavo į Rasos šventę.

Ir kaip pavyko įgyvendinti šią idėją - sukurti palankią erdvę gerai vaikų savijautai? Ir kaip pačios čia jaučiatės?

Kristina Š. Mano Jokūbas lietuviškų šeštadienių labai laukia ir mane tai džiugina. O aš pati, atvedusi vaikus, kartais tiesiog pasilieku čia pabūti: pakalbėti su tėvais, mokytojais. Kaip bebūtų, amerikiečiai ir mes labai skiriamės, kitaip bendraujam. Ir dar visur tas skubos jausmas, kuris taip įtraukia, kad net nespėji pagalvoti, kam ir dėl ko taip leki. O kai ateinu čia, aš ramiai pasėdžiu, atsipalaiduoju. Kartais žiūriu, ką vaikučiai daro, nes čia tai įmanoma, o amerikiečių mokykloje ne. Stebiu mokytojas Šarūnę, Ligitą, Virginiją ir visas kitas – jų akys dega ir tu jauti ir matai, kiek širdies jos įdeda į savo darbą. Gal dėl to ir smagu man čia.

Šarūnė: Bendravimas su vaikais man kompensuoja visus sunkumus, ypač kai matau, kaip jie pamažu keičiasi, iš mažiukų virsta į suaugusius žmones. Smagu, kad susitikę už mokyklos ribų mano buvę mokiniai nebėga į kitą gatvės pusę – mes turim apie ką pasišnekėt ir ką prisiminti iš lietuviškų šeštadienių. Dar pastebėjau, kad aš pati mokydama vaikus, ruošdamasi pamokoms, atrandu iš naujo ir Lietuvą, ir save. Aš mokau vaikus, jie mane ir tai skatina mus giliau suvokti savo tapatybes, ir didžiuliu tuo, kad esame lietuviai. Pamenu, kaip kažkada muzikos mokytojos Erikos „laikais“ visos siuvomes tautinius drabužius. Pačios, kaip mokėjom, bet su koku entuziazmu! Labai jau mums norėjosi tada dainuoti ir sutartines, ir tikras senoviškas lietuvių liaudies dainas! Lygiai taip pat ir vaikai, jie pasakoja, kad

amerikiečių mokykloje, ruošdamiesi kokiems nors temų pristatymams, renkasi kalbėti apie Lietuvą arba su ja susijusiom temom – apie krepšinį, tautines tradicijas, lietuviškus miestus. Aš pastebiu, kaip su laiku jie pradeda mėgti lietuvišką maistą, domėtis lietuviškais renginiais, o vėliau ir mąstyti, ir elgtis „lietuviškai“. Bet mokymas dažnai ir išvargina. Padirbusi mokykloj suvokiau, kodėl mokytojai turi du mėnesius atostogų. Iš tiesų tiek reikia, kad atsigautum po mokslo metų ir pasikrautum naujiems – juk mokytojai moko ne tik vaikus, bet ir tėvus. Nors ir netiesiogiai, bet vis tiek tai yra darbas.

...Mūsų spontaniškai besivystantis pokalbis gerokai užsitęsė. Vienos mokytojos ateidavo, kitos palikdavo poilsio kambarį, nes prasidėdavo jų pamoka. Direktorė ir mokytoja Jūratė, paprašyta pasakyti keletą žodžių pabaigai, atsakė: „Mums iš tiesų svarbu ne tik ko, bet ir kaip mes mokome savo vaikus. Mūsų darbas paremtas geranoriškumu ir kiekvieno asmenine atsakomybe. Aš visiškai pasitikiu mokytojais ir nesikišu į tai, ką jos daro. Svarbiausia išlaikyti komandos dvasią. Iš tiesų aš čia nelabai ir direktorė, nes kiekvienas sau yra kažkiek direktorius. Mus jungia idėjos bendrystė, vedanti viena linkme – mokyti mūsų vaikus lietuvių ir patiems išlikti lietuviais.“

Ačiū už pokalbį.

„Rasos“ lituanistinės mokyklos archyvo nuotr.

pasauliolietuvis.lt

Mielai pasidalysime svetainėje ir žurnale skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.